45ste jaar. — Nr 141.

Zaterdag 26 November 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franc* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centmes per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

De personen die een abonnement nemen aan den POSTRIJDER voor het jaar 1899, zullen het blad **gratis** *ontvangen, van den dag hunner inschrijving tot aanstaande Nieuwjaar.*

TONGEREN, DEN 26 NOVEMBER 1898.

Van alles wat.

In België tellen wij 9 joodsche priesters en deze ontvangen van den Staat 16,852 fr. hetzij gemiddeld fr. 1,871,33 per hoofd.

Er zijn 29 protestantsche priesters die te zamen 67,687 fr. of fr. 2,644.58 ieder ontvangen.

Welnu, al de katholieke priesters, bisschoppen, enz., dooreen genomen, trekken maar **fr. 948.14** per hoofd.

De katholieke priesters trekken dus onder het katholiek ministerie, maar HALF zooveel als de joodsche en maar gewillig het DERDE van hetgeen aan de protestanten toegekend wordt!

En nog eens, hetgeen de katholieke geestelijkheid ontvangt, is maar een deel van het vruchtgebruik van de haar ontstolen goederen door de fransche omwenteling. Wat hoegenaamd het geval niet is voor de protestantsche priesters.

∴

Indien wij in België officieele statistieken te onzer beschikking kregen, zooals deze welke in Frankrijk opgemaakt worden, zou het ons niet lastig vallen om te bewijzen dat de Godsdienst den machtigsten invloed uitoefent op de openbare zedelijkheid.

De volgende tabel, door M. Bertin, leeraar aan de katholieke hoogeschool van Parijs opgemaakt, is daarvan een ontegensprekelijk bewijs.

De opgave der veroordeelingen werden getrokken uit de jaarlijksche officieele statistiek « COMPTES RENDUS GÉNÉRAUX » uitgegeven door het ministerie van rechtswezen van Frankrijk.

Daar de opmakers dezer statistiek gekozen werden onder mannen die hoegenaamd niet kerkgezind zijn, kan die opgave onze tegenstrevers niet verdacht schijnen!

Welnu, ziehier volgens dergelijk officieel stuk eene verhouding der crimineele veroordeelingen in Frankrijk uitgesproken:

Op 100,000 dezer veroordeelingen bevonden zich gemiddeld:

Leeraars en onderwijzers van kloosters	**7.70**
Wereldlijke leeraars en onderwijzers	19,21
Geestelijken en kloosterlingen	**4.26**
Advokaten, notarissen, pleitbezorgers, deurwaarders	100,32
Dokters, heelmeesters, apothekers, vroedvrouwen	25,54
Kunstenaars	33,50

Dergelijke statistieken, volgens officieele stukken opgemaakt, bewijzen meer dan al de gazetartikels der wereld ten voordeele der geestelijkheid welke in België hoegenaamd niet voor deze van Frankrijk moet onderdoen.

∴

Sommige zeggen:

Opent eenen amandelsteen, en snijdt of schrijft iets in de kern, sluit daarna den kern wederom in den steen, en plant den steen; al de vruchten die daar van zullen voortkomen zullen hetzelfde teeken of dezelfde letters in hunne kernen dragen.

Dit is eene gelijkenis om te doen verstaan dat men den boom kent aan zijne vruchten, of wel, dat men het hart van den mensch kent aan zijne werken.

∴

Sedert 1830 heeft ons landeke reeds meer dan 500 miljoen of een half milliard uitgegeven voor kanonnen en geweeren, die al lang in 't oud ijzer liggen, en voor forten, redouten en anderen nutteloozen bucht, die nu aanzien worden, door Brialmont zelf, die ze bouwde, als dingen van geener weerde!

∴

Hoe groot de kracht der Engelsche zeemacht is, blijkt uit een schrijven van een oud-zeeofficier, waarin niet meer of minder beweerd wordt, dan dat alle Europeesche vloten bij elkaar niet voldoende zijn om op te komen tegen de macht der Engelsche schepen, en dat men alle schepen van alle groote vloten van de wereld, die van Japan en de Vereenigde-Staten van Amerika erbij, bij elkander zou moeten voegen om eene macht te krijgen, die iets grooter is dan die van Engeland alléén.

Bij deze berekening is de oud-zeeofficier uitgegaan van de stelling, dat de grootte en de kracht der schepen alles is, en al het andere, zelfs de snelheid, van veel minder beteekenis is, eene stelling die volgens hem in den Spaansch-Amerikaanschen oorlog bewezen is. Hij rekent dan ook alleen de pantserschepen en de gepantserde en beschermde kruisers. Daarvan heeft Engeland er 165, terwijl Frankrijk er 66, Rusland 25, Duitschland 27, Italië 33, de vier landen te zamen dus 151 hebben. De Vereenigde-Staten bezitten er 21, Japan 14, al deze Staten te zamen hebben er dus 21 meer dan Engeland alléén.

De tien geboden der opvoeding.

1. Prijst uw kind niet in tegenwoordigheid van anderen; prijst het ook in geen geval te veel en zeker niet wegens zijne lichamelijke hoedanigheden.

2. Wanneer gij het bemerkingen moet maken, laat dan blijken, dat gij het doet omdat gij het lief hebt.

3. Spreekt in zijne tegenwoordigheid niet van zijne goede eigenschappen.

4. Wanneer gij bezoekers ontvangt, maakt dan uw kind niet het voornaam punt van het gesprek.

5. Scheldt of straft het niet in tegenwoordigheid van vreemden.

6. Leert uw kind terughoudend te zijn en zich niet in het gesprek te mengen, wanneer volwassenen zich onderhouden.

7. Spreekt geen kwaad van anderen en vooral niet in tegenwoordigheid van uw kind.

8. Hoedt u, om door een onvoorzichtig woord, de eenvoudigheid en onschuld van het kind te storen.

9. Vermijdt elken ruwen ongepasten indruk in zijne tegenwoordigheid.

10. Laat het nooit bij huiselijken twist tegenwoordig zijn. Waakt over vrede in uw huis, te meer, om der wille van uw kind en bedenkt, dat slechts uit goede huwelijken goede kinderen voortkomen.

Rechterlijke dwalingen.

Geen rechtsspraak is er ooit geweest, of zal er ooit zijn, die rechterlijke dwalingen onmogelijk maakt. In theorie, natuurlijk, streeft men met elke wet naar de grootste onpartijdigheid; maar in de praktijk, tengevolge van het onvolmaakte van alle menschenwerk, gebeurt het nu en dan, dat onschuldigen veroordeeld en gestraft worden.

Korten tijd geleden, bleek een Siciliaan, die 15 jaar in de gevangenis had doorgebracht, wegens moord, onschuldig aan de daad, waarvoor men hem veroordeeld had. De verdenking was op hem gevallen, dat hij eene vrouw vermoord had, en de echtgenoot van het slachtoffer, de voornaamste getuige, had voor de rechtbank gezworen, dat hij den gevangene de noodlottige verwondingen had zien toebrengen. Uit later aan het licht gekomen feiten echter bleek, dat de echtgenoot zelf de moordenaar moet zijn geweest, en de verklaring destijds een meineed was. De onschuldig veroordeelde, die 28 jaar was, toen hij naar de gevangenis werd gezonden, is sedert op vrije voeten gesteld, maar is gedurende zijn gevangenschap vóór zijnen tijd oud geworden, eene schaduw van wat hij vroeger was.

∴

Aangeklaagd en tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld te worden, wegens moord op haren man, is voor eene vrouw, die haren echtvriend steeds hartelijk liefhad, ontzettend. Dat was het lot van mad. Druaux, die acht jaren lang in eenen franschen kerker smachtte, vóór het bleek, dat hare veroordeeling op eene dwaling berustte en dat haar man gestorven was tengevolge van de inademing van schadelijke dampen van een kalkoven, grenzende aan zijn huis, en welke dampen door een open venster in zijne slaapkamer moesten zijn gekomen. Eenige maanden geleden, werd de ongelukkige vrouw in vrijheid gesteld, en daar een paar jaren geleden in Frankrijk de Staat zich zelf aansprakelijk stelde voor dergelijke rechterlijke dwalingen, ontving zij 40,000 fr. bij wijze van schadeloosstelling.

∴

De zwakheid van eene reeks van oogenschijnlijk sterke aanwijzingen, werd door het volgende op merkweerdige wijze betoond. Een katholieke priester was dood in zijne kamer gevonden, en de verdenking, den geestelijke vermoord te hebben, viel op eenen man met name Prada, die, gelijk tal van personen gehoord hadden, gedreigd had den priester het leven te benemen, wegens eene of andere vermeende of werkelijke daad. Toen hij terechtstond gaf hij toe, zich aldus te hebben uitgelaten, maar hij bezwoer zijne onschuld wat de misdaad betreft, want toen hij naar het bed van den priester kroop, bevond hij, dat een ander hem reeds voor was geweest en de priester reeds vermoord was.

Zijn verhaal scheen zoo onwaarschijnlijk en de aanwijzingen tegen hem waren zoo sterk, dat hij tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld werd. Vijftien jaar later, lag in het ziekenhuis te Brabanga een man op sterven, die aan den commissaris van policie, in allerijl op zijn verzoek ontboden, verhaalde dat hij de werkelijke moordenaar van den priester en de veroordeelde onschuldig was. Deze bekentenis had de onmiddellijke invrijheidstelling van Parada en de afschaffing der doodstraf tengevolge.

∴

Jonathan Bradford, eigenaar van eene oude herberg aan den grooten weg van Londen naar Oxford, werd opgehangen wegens een moord gepleegd op M. Hayes die, in de herberg, onder den invloed van wijn, gesproken had van het geld en de kostbaarheden, die hij bij zich had. De schuld van Bradford scheen zoo onweerlegbaar, dat de jury het niet eens noodzakelijk vond de zaal te verlaten en terstond het schuldig uitsprak. Achttien maanden na de misdaad, werd een predikant aan het sterfbed geroepen van den werkelijken moordenaar, den knecht van M. Hayes, die niet in vrede kon heengaan, vóór hij had bekend den moord gepleegd te hebben, waarvoor Bradford opgehangen was.

∴

Toen in Engeland berooving op den openbaren weg nog met den dood gestraft werd, werd een *garçon* of koffiehuisbediende veroordeeld wegens berooving van een man op den weg naar Hull. De eigenaar van het hotel waar de man in dienst was, legde de meest verzwarende verklaring af, en bovendien was de gevangene in bezit gevonden van een beurs met goudstukken, die allen gemerkt waren met een bijzonder teeken. De garçon kon geene voldoende opheldering geven en werd kort daarna ter dood gebracht, zijne onschuld bezwerende tot aan zijn laatsten ademtocht.

Een jaar later stond de hotel-eigenaar wegens gelijk feit terecht. Hij werd schuldig bevonden en ter dood gebracht. Vóór de voltrekking van het doodvonnis, bekende hij, dat hij de berooving had gepleegd, waarvoor zijn ongelukkige bediende het leven had moeten laten.

∴

Twee boeren in Kroatië werden achttien jaar geleden tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld, wegens berooving en moord op eenen postillon. Onlangs werd eene bende gevreesde bandieten in het district gevangen genomen en voor de rechtbank gebracht, en het onderzoek in de verschillende misdaden die zij op het geweten hadden, bracht aan het licht, dat zij, en niet de twee boeren, den moord van den postillon op hun geweten hadden. Een van de op zoo vreeselijke wijze in het ongelijk gestelde mannen, was reeds in de gevangenis overleden; de andere, minder ongelukkig, heeft zijne onschuld mogen zien zegevieren, en zich in zijne eer hersteld zien.

∴

De onschuld van personen, die hebben te lijden gehad door rechterlijke dwalingen, is somtijds op merkwaardige wijze gebleken. In Worcestershire werd onlangs een man schuldig verklaard aan diefstal van een geldstuk ten nadeele van zijn patroon en veroordeeld tot 9 maanden gevangenisstraf. Zijne verdediging, dat hij het muntstuk ongelukkigerwijze had ingeslikt, was niet in staat, de jury van zijne onschuld te overtuigen. Gelukkiglijk kwamen toen de X-stralen in de wereld, en met behulp daarvan, werd zijn verhaal als de waarheid vastgesteld, want duidelijk kon men het geldstuk in zijn lichaam aanwijzen, en aan deze nieuwe ontdekking dankte de man zijne onmiddellijke invrijheidstelling.

∴

Verleden jaar werd in Engeland een man, Potter genaamd, veroordeeld tot 5 jaar dwangarbeid wegens verwonding eener vrouw. Een advokaat te Bradford, vast overtuigd van 's mans onschuld, ging de zaak ernstig onderzoeken, en mocht er in lukken het bewijs te leveren, dat de vrouw zichzelve verwond had, en dat zij zich schuldig had gemaakt aan meineed, toen zij eene verklaring aflegde ten nadeele van Potter, die, spoedig daarop, dank zij de pogingen van den advokaat, in vrijheid gesteld werd.

∴

De volgende geschiedenis is een merkweerdig voorbeeld van zelfrechtveerding. Den kassier van eene regeeringsinstelling te Dresden was ten laste gelegd een aanzienlijk geldbedrag, aan de instelling behoorend, te hebben verduisterd, hetgeen zou gebleken zijn uit het onderzoek, ingesteld door eene commissie, belast met het nazien der boeken en bescheiden. Hoe hij ook zijne onschuld bezwoer, hij werd veroordeeld en voor den tijd van een jaar in de gevangenis opgesloten.

Na afloop van zijnen straftijd, ging de man, een ambtenaar van ongemeene bekwaamheden, die leed onder het onrecht, hem aangedaan, en den daarmeê op hem beworpen smet, aan den arbeid, met onverzettelijke wilskracht, om de noodige bewijzen voor zijne onschuld bij te brengen.

Ten laatste, na elf jaren van onafgebroken onderzoek, gelukte het hem, zonneklaar aan te toonen, dat het geld nooit gestolen was, noch door hem noch door een ander, maar dat het zoogezegd tekort alleen was veroorzaakt door een abuis in de telling van de commissie, die de boeken had nagezien.

Tenzelfden tijd

als wij onze politieke tegenstrevers bevochten, hebben wij, herhaalde malen, onze gekozenen, in Senaat, Kamer en Provincieraad, alsook talrijke hoofdmannen der katholieke partij, moeten verdedigen tegen aanvallen door zeker weekblad tegen hen gericht. Wij meenen dat het publiek kort recht met de politiek van hunnen aanrander gespeeld heeft.

Wij kunnen dus, voor het oogenblik, ons te vrede stellen met ons te beroepen op de rechtvaardige uitspraak der openbare denkwijze.

Wij zullen voortgaan met aan het kiezerskorps de strekkingen en de leerstelsels onzer liberalen uit te leggen en wij zullen, gelijk altijd, gelukkig zijn in dezen strijd ondersteund te worden door al degenen die ons de medehulp van hunne kennissen en van hun talent zullen willen verleenen.

Gemeentezaken.

Het gouvernement komt aan de stedelijke regeering van Tongeren te laten weten dat het ontwerp der plaveiing van den weg van Koninxheim goedgekeurd is.

De tusschenkomst van den Staat en van de Provincie in de kosten dezer hermaking, beloopt de 7/10 der totale uitgaaf, die 40.000 franken zal bedragen.

Het werk waarvan spraak behelst de plaveiing van den ganschen weg, te beginnen aan den steenweg van Tongeren naar Luik, dit is te zeggen aan het huis van M. Coart, tot Koninxheim. Het zal 12.000 franken aan de stad kosten.

Wat zal nu het geuzenblaadje zeggen, dat zoo veel inkt vergoten heeft om trachten te bewijzen dat dit werk te veel zou kosten, dat zijne verwezelijking de stadsfinantiën in eenen neteligen toestand zou brengen, en dat men zich met eene eenvoudige kasseiing te vrede moest stellen?

Het zal ons niet moeijelijk zijn te bewijzen dat de kasseiing welke het geuzenblaadje vroeg, veel meer zou gekost hebben dan de gansche plaveiing die gaat uitgevoerd worden.

Inderdaad, de som van 12.000 franken welke de stad zal te betalen hebben, zal niet alleenlijk dienen om den weg van Koninxheim, op eene lengte van meer dan 800 meters te plaveien, maar ook nog om de plaveiing te hernieuwen der straat die de Putstraat van de Koninxheimerpoort afscheidt.

Iedereen kent den erbarmelijken toestand van die straat.

Herhaalde malen is er, in den gemeenteraad, kwestie geweest de plaveiing er van te hernieuwen, maar dit werk werd nooit uitgevoerd, omdat het 4 of 5000 franken zou gekost hebben.

Insgelijks heeft de Staat herhaalde malen verklaard dat hij niet in de kosten van hermaking van eenen weg zou tusschenkomen, die aangezien was als deelmakende van de stedelijke wegenis en die enkel ten laste der stad is.

Het is slechts sinds onze stedelijke Regeering besloten heeft eene plaveiing te maken, dat de Staat voor de 7/10 heeft willen tusschenkomen, in de onkosten genoodzaakt door het uitvoeren van het volledig werk.

Indien men de 5000 franken welke de stad zou moeten betaald hebben om de plaveiing dezer straat, in geval er geene subsidies zouden gegund zijn, aftrekt van de 12.000 welke de stad in het geheel te betalen zal hebben, blijven er 7000 over voor de plaveiing van den weg van Koninxheim.

Wat meer is, het opbreken der kasseiing zal 400 kubieke meters ter beschikking van de stad stellen, hetgeen eene som van 1500 franken vertegenwoordigt. De plaveiing zal dus, in werkelijkheid, enkel 5500 franken aan de stad kosten.

Wij hebben het gezegd en wij herhalen het: eene eenvoudige kasseiing had meer gekost.

Inderdaad, in dit geval ware de totale uitgaaf van ongeveer 20.000 franken geweest, en de stad zou de helft dezer som te betalen gehad hebben. De Staat en de Provincie zouden enkel voor de helft dezer som, en misschien nog voor minder, in de onkosten tusschen gekomen zijn.

De stad zou dus te betalen gehad hebben:

1° Eene som van 10.000 franken voor de kasseiing.

2° Eene som van 5000 franken voor de plaveiing der straat, welke wij de Koninxheimerstraat noemen zullen.

En nu is het woord aan het geuzenbladje!

Er zijn menschen die men moeijelijk te vrede stellen kan.

Onze stedelijke regeering weet daarvan te spreken.

Voor den weg van Koninxheim verteert men te veel, en voor dien van Bloir te weinig, zoo schreeuwen onze tegenstrevers.

Dank onophoudende pogingen, komt het Gouvernement aan de stad Tongeren eene subsidie te verleenen bedragende de 7/10 der uitgaaf, in dewelke de nieuwe plaveiing zal begrepen zijn der straat die den steenweg naar Luik met de Koninxheimerpoort verbindt, binnen de stad. Het uitvoeren van dit laatste werk, dat tot heden toe alleenlijk ten laste der stad was, zal begrepen worden in de hermaking van den weg naar Koninxheim, tot het grootste voordeel der stad-finantiën.

Maar, voegt men er bij, men verteert te veel voor den weg van Bloir, die, volgens men beweert, bijzonderlijk voordeelig aan eene landbouw-maatschappij zijn zal.

Wij hebben verscheidene leden van het Landbouw Syndikaat ondervraagd. Allen hebben ons verklaard dat deze samenwerkende maatschappij, samengesteld uit landbouwers die de winsten onder zich verdeelen en waarvan de beheerders, volgens de standregelen, geene vergoeding mogen genieten, verkozen zou hebben haren grond te behouden en reingenoot te zijn van eene straat van 13 meters breedte, die haar hoegenaamd niets zou gekost hebben.

Indien het Syndikaat kosteloos eene streep grond van vier meters afgestaan heeft, is het enkel omdat de geldmiddelen der stad niet toelieten een aanzienlijker werk uit te voeren.

Tram Tongeren-Cortessem.

De studie der afteekening op den grond wordt ernstig, op de gansche lengte der lijn, voortgezet.

Alleenlijk moet nog het verbindingspunt met de statie van Tongeren vastgesteld worden.

Er zal spoedig overgegaan worden tot de niveleering der lijn, om de plannen der noodige onteigeningen kunnen op te maken.

Verbreeding der oude Statie straat.

Bij koninklijk besluit van 19 November 1898, wordt aan het besturend bureel van het seminarie van Luik machtiging verleend tot het afstaan aan den Belgischen Staat, voor 't verbreeden van het Statiestraatje, te Tongeren, van:

1° 2 aren 42 centiaren grond, te nemen in de perceelen, bekend ten kadaster dier gemeente, onder nrs 43a en 43f, wijk B, tegen de som van 968 frank;

2° 3 aren 44 centiaren, te nemen in de perceelen gelegen in dezelfde gemeente, wijk B, nrs 43k en 43l van het kadaster, tegen de som van 1.376 frank.

AAN DE H. CECILIA.

Als de Eng'len te leven
Verkoos zij tot taak,
In Englengeneugden
Slechts vond zij vermaak:

Met liefelijke zangen,
Bij orgel en snaar,
Het liefdevier voeden
Op 't hartenaltaar.

Die zangen zoo teeder,
Vol vroomheid en zwier,
Die lokten Gods Engl'n
Om 't glinstrend klavier.

Zij fluisterden zachtjes
Een lied haar in 't oor:
Zij stemt vol verrukken
In 't hemelsche koor.

En de Englenstoet vlecht haar
Met bloempjes een kroon:
Nooit hoorden ze op 't aardrijk
Een lofzang zoo schoon.

Och fluister, Cecilia,
Dien lofzang ons in,
Dien weerklank van 't harte
Vol god'lijke min!

NIEUWS uit de stad en de omstreken

Lauw. — Ondanks het ongunstig weder, was onze parochie verleden dinsdag in volle feest. Het gold er de plechtige inhaling van onzen nieuwen en reeds zoo diep beminden herder.

En waarlijk onze parochie was in een feestgewaad gedoscht. Aan alle gevels, zonder uitzondering, wapperden vlaggen; prachtige triomfbogen rezen als bij tooverij op verschillige plaatsen op; in een woord, onze gansche parochie was herschapen.

De Eerwaarde zielenherder moest in de pastorij van Herstappe afgehaald worden. Voor de kerk van Lauw, had de vergadering plaats van den stoet die zich naar Herstappe moest begeven. Overheerlijk die stoet. Twee en-zeventig ruiters, verscheidene rijk versierde rijtuigen, de Gilde van Sint Sebastiaan met trommel en vaandels alsmede met haren Koning met zijne ornamenten, schaarden zich ter plaatse.

Om 9 ure openen klokkengelui en kanonschoten het feest.

Daarna zet de stoet zich in beweging naar Herstappe, in de volgende orde: 1° Gendarmen te paard, 2° Twee-en-zeventig ruiters, 3° de Rijtuigen, 4° De Gilde van Sint Sebastiaan, 5° De schoolkinderen, 6° Het volk.

Te Herstappe werd de eerste aanspraak tot den Eerwaarden Pastoor van Lauw gericht door een jongentje der gemeenteschool van Lauw.

Toen de stoet op de grenzen van Lauw aankwam, verwelkomde M. Hubert Van Mars-ville, gemeente-secretaris van Lauw, den Eerwaarden Heer Pastoor.

Vervolgens werden nog aanspraken gehouden, in het dorp, door een meisje der Zustersschool en aan den ingang der Kerk, door den Heer Onderwijzer.

Alsdan hadden de aanbieding van een prachtig

DE HUT VAN ONKEL TOM

50ste VERVOLG.

Zij, die de schouders hadden opgehaald over hare kleine zonderlingheden en stipheid in beuzelingen, zoo strijdig met de achtelooze vrijheid der manieren van het Zuiden, erkenden thans dat zij juist diegene was die men noodig had.

Tom was veel in Eva's kamer. Het kind leed veel aan zenuwachtige rusteloosheid, en het verlichte haar als zij gedragen werd. Het was Toms grootste blijdschap de tengere lijderes op een kussen in zijne armen te mogen dragen; nu de kamer op en neer, dan buiten onder de veranda; en des morgends, wanneer de frissche zeewind over het meer woei, wandelde hij somtijds met haar onder de oranjeboomen in den tuin, of zette hij zich op eene der oude bekende banken neer en zong hij voor haar hunne oude geliefde gezangen.

Haar vader deed dikwijls hetzelfde; maar hij was niet zoo forsch gespierd, en wanneer hij moede werd, zegde Eva meestal:

— O, papa, laat Tom mij overnemen. De arme Tom heeft er zulk een genoegen in. Het is al wat hij nu doen kan, en hij doet zoo gaarne iets.

— Ik ook, Eva, zegde haar vader.

— O papa, gij kunt alles doen, en gij zijt alles voor mij. Gij leest voor mij, gij zit des nachts bij mij op, en Tom heeft alleen dit eene en zijn zingen; en gij weet wel, hij doet het gemakkelijker dan gij. Hij draagt mij zoo stevig!

Het verlangen om iets te doen, was niet tot Tom beperkt. Alle bedienden in huis koesterden denzelfden wensch en deden op hunne manier wat zij konden.

Het hart der arme Mammy zuchtte dikwijls naar hare lievelinge; maar zij vond nacht of dag bijna geene gelegenheid, daar Marie verklaarde, dat zij in haren gemoedstoestand geen oogenblik rust kon vinden, en het natuurlijke gevolg daarvan was, dat zij niemand een oogenblik rust wilde laten. Twintigmaal in eenen nacht werd Mammy wakker geroepen, om hare voeten te wrijven, om haar hoofd te verkoelen, om haren zakdoek op te zoeken, om te zien welk gerucht er in Eva's kamer was, om de gordijn neer te laten dewijl het te klaar, of op te halen omdat het te donker was; en over dag, wanneer zij verlangde eenig deel te kunnen nemen aan de oppassing harer lievelinge, scheen Marie al hare schranderheid in te spannen, om haar elders in huis werk te geven en bezig te houden, zoodat zij slechts tersluiks en voor een oogenblik bij Eva kon zijn.

— Ik acht het mijn plicht tegenwoordig bijzonder op mij zelve te passen, zegde Marie, zoo zwak als ik ben en met de geheele zorg voor dat lieve kind beladen.

— Inderdaad, lieve, antwoordde St-Clare. Ik dacht dat onze nicht u daarvan onthief.

— Gij praat als een man, St-Clare, alsof eene moeder van de zorg voor een kind in dien staat kon ontheven worden; maar het is alles hetzelfde, niemand weet ooit wat ik gevoel. Ik kan die dingen zoo niet van mij afzooien als gij doet.

St-Clare glimlachte. Gij moet hem verontschuldigen, hij kon het niet laten en St-Clare kon nog glimlachen. Want zoo helder en vreedzaam was de afscheidsreis van dien kinderlijken geest, door zulke geurige, verkwikkelijke koeltjes werd het barkje naar de hemelsche kusten gevoerd, dat het bijna onmogelijk was zich te verbeelden, dat het de dood was die naderde. Het kind voelde geene pijn, alleen eene kwijnende, stille zwakheid, die dagelijks maar bijna onmerkbaar toenam; en zij was zoo schoon, zoo liefderijk, zoo vertrouwelijk, zoo vergenoegd, dat men onmogelijk den streelenden invloed kon wederstaan van die atmosfeer van onschuld en vrede, die haar scheen te omringen. St-Clare vond zich door eene vreemde kalmte bekropen. Het was geene hoop, deze was onmogelijk; het was geene onderwerping; het was slechts een kalm berusten in het tegenwoordige, hetwelk zoo schoon was, dat hij aan geene toekomst wilde denken. Het was gelijk die kalmte van den geest die wij in de statig schoone herfstbosschen gevoelen, wanneer het geboomte een helderen koortsblos vertoont, en de laatste bloemen nog hene en bij de beek staan, en wij ons des te meer daarin verheugen, omdat wij weten dat het alles spoedig zal voorbijgaan.

De vriend, die het meest van Eva's eigen gedachten en voorgevoelens wist, was haar getrouwe drager Tom. Tegen hem zegde zij alles, waarmede zij haar vader niet wilde verontrusten. Aan hem deelde zij die geheimzinnige waarschuwingen mede, welke de ziel ontvangt, wanneer de banden, die haar aan het stof boeien, beginnen los te worden.

Tom wilde eindelijk niet meer in zijn slaapkamertje slapen, maar lag onder de veranda, om gereed te zijn zoo dikwijls hij geroepen werd.

— Onkel Tom, hoe komt gij er bij, om zoo overal te gaan liggen slapen, evenals een hond? zegde Ophelia. Ik dacht dat gij een van de ordelijke soort waart en gaarne op eene Christelijke manier in bed laagt.

— Dat doe ik ook, miss Phelia. Dat doe ik ook, maar nu...

— Wel, wat nu?

— Wij moeten niet hard spreken; mijnheer St-Clare wil er niet van hooren; maar miss Phelia, gij weet, er moet iemand waken voor den bruidegom.

— Wat meent gij, Tom?

— Gij weet wel, de Schrift zegt: « Te middernacht geschiedde een geroep: Ziet de bruidegom komt. » Dat is het nu wat ik elken nacht verwacht, miss Phelia; en daarom wilde ik niet slapen, waar ik het niet hooren kan.

— Maar, Onkel Tom, wat doet u zoo denken?

— Miss Eva spreekt zoo. De Heer zendt zijne boden in de ziel. Ik moet dicht bij blijven, miss Phelia; want als dat gezegende kind in het Koninkrijk binnengaat, zullen zij de poort zoo wijd opendoen, dat wij er allen kunnen in zien naar de heerlijkheid, miss Phelia.

— Heeft Eva dan gezegd, dat zij zich van avond minder voelde dan anders?

— Neen, maar zij zegde mij heden morgend, dat Hij naderkwam; er zijn er, die dat aan het kind zeggen, miss Phelia. Dat zijn de engelen, dat is het bazuingeschal voor den dageraad, zegde Tom, eenige woorden uit een zijner geliefde gezangen aanhalende.

Dit gesprek tusschen miss Ophelia en Tom had tusschen tien en elf uur in den avond plaats, toen zij, nadat zij al hare beschikkingen voor den nacht gemaakt had, de buitendeur ging sluiten en Tom onder de veranda vond liggen.

Zij was niet zenuwachtig of lichtgeloovig; maar zijn tegelijk plechtige en hartelijke toon ontroerde haar toch. Eva was dien namiddag buitengemeen wel en opgeruimd geweest; zij had overeind in haar bed gezeten, en al hare kleine kostbaarheden nagezien, en gezegd aan wie zij wenschte dat ze gegeven werden; en haar uitzicht was levendiger en hare stem natuurlijker geweest, dan men in verscheidene weken had opgemerkt.

Maar te middernacht, dat vreemde, geheimzinnige uur, wanneer de sluier tusschen het broze tegenwoordige en de eeuwige toekomst dunner wordt, toen kwam de bode!

Er werd geluid in de kamer gehoord, eerst van iemand die snel heen en weder stapte. Het was Ophelia, die voorgenomen had, den geheelen nacht op te blijven, en nu tegen middernacht had waargenomen wat ervaren ziekenoppassters verandering noemen. De buitendeur werd haastig geopend, en Tom, die waakte, was terstond op.

Ga de doktor halen, Tom. Verlies geen oogenblik, zegde Ophelia, en toen de kamer weder doorgaande, klopte zij aan de deur van St-Clare. Neef, zegde zij, ik wilde dat gij eens kwaamt.

Die woorden vielen hem op het hart, gelijk aardkluiten op eene doodkist. Waarom deden zij dat? Hij was in een oogenblik op en in de kamer, en boog zich over Eva, die nog sliep.

Wat zag hij, dat zijn hart bijna deed stilstaan? Waarom werd er geen woord tusschen de twee gesproken? Gij kunt het zeggen, die dezelfde uitdrukking hebt gezien op het gezicht dat u het dierbaarste was, die verandering, onbeschrijfelijk, hopeloos, onmiskenbaar, die schijnt aan te duiden, dat wat u zoo dierbaar is u niet langer toebehoort.

Geen akelige trek vertoonde zich echter in dat kinderlijke gezichtje, niets anders dan iets verhevens, iets goddelijks bijna, de afschaduwing der tegenwoordigheid van geestelijke wezens, de dageraad van het onsterfelijke leven in de kinderlijke ziel.

Zoo stonden zij haar aan te staren, zoo stil, dat zelfs het tikken van het uurwerk te hard scheen te zijn. Weldra kwam Tom terug met den doktor. Deze trad binnen, wierp een enkelen blik op het kind en bleef toen even stilstaan als de anderen.

— Wanneer heeft die verandering plaats gehad? vroeg hij, Ophelia fluisterend.

— Tegen middernacht, was het antwoord.

Marie, door de komst van den doktor opmerkzaam geworden, kwam haastig de kamer binnen.

— Augustine! Nicht! O! Wat! begon zij.

— St! zegde St-Clare met eene hersche stem. Zij is stervende.

Mammy hoorde deze woorden en vloog heen om de bedienden te wekken. Weldra was het geheele huis in beweging, men zag lichten, men hoorde voetstappen, angstige en betraande gezichten keken uit de veranda door de glasdeur in de kamer; maar St-Clare zag en hoorde niets, hij zag alleen die uitdrukking op het gezicht der kleine slaapster.

— O, als zij nog maar eens ontwaakte, nog maar eens sprak! zegde hij, en over haar heen bukkende, sprak hij in haar oor: Eva, liefje!

De groote, blauwe oogen openden zich, een glimlach vloog over haar gezichtje; zij poogde haar hoofd op te beuren en te spreken.

— Kent gij mij, Eva?

— Lieve Papa, zegde het kind, en sloeg met eene laatste inspanning hare armpjes om zijnen hals.

Een oogenblik later zonken zij weder neder; en toen St-Clare zijn hoofd ophief, zag hij een doodstuip over het gezichtje trekken, zij snakte naar adem en stak de handjes uit.

— O God, dat is schrikkelijk! zegde hij, zich omkeerende, en in zijne zielesmart nauwelijks wetende wat hij deed, klemde hij de hand van Tom in de zijne. O, Tom, mijn jongen, het doet mij den dood aan!

Tom hield de hand van zijnen meester vast, en terwijl de tranen over zijne zwarte wangen rolden, zag hij op om hulp waarheen hij steeds gewoon was op te zien.

— Bid dat dit kort mag duren! zegde St-Clare. Het is eene marteling voor mijn hart.

— O, gezegend zij de Heer! Het is over, lieve meester, zegde Tom. Zie haar maar aan.

Het kind lag hijgende op het kussen, geheel afgemat, maar met de groote heldere oogen strak omhoog geslagen. En wat las men in die oogen, waarin altijd zooveel van dien hemel te zien was? De aarde was voorbij en alle aardsche smart; maar zoo plechtig, zoo geheimzinnig was de zegevierende blijdschap, die op dat gezichtje lag verspreid, dat zelfs de zuchten der droefheid daardoor bedwongen werden. De aanwezigen bleven stil voor zich uitstaren.

— Eva, zegde St-Clare zacht.

Zij hoorde niet.

— O, Eva, zeg ons wat gij ziet! wat is het? zegde haar vader.

Een heldere, heerlijke glimlach zweefde over haar gezichtje en zij antwoordde afgebroken: O, liefde, blijdschap, vrede! slaakte een enkelen zucht en ging uit den dood in 't eeuwige leven over.

Vaarwel, dierbaar kind! De eeuwige poort is achter u gesloten; wij zullen uw lief gezichtje niet meer zien. Ach, wee hunner, die uw ingang in den Hemel hebben aanschouwd, als zij ontwaken en alleen de koude grauwe lucht van het dagelijksche leven vinden, en gij voor altijd heen zijt!

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

De beeldjes en schilderijen in Eva's kamer waren met witte doeken bedekt; men hoorde daar slechts gesmoord ademhalen en met zachte voorzichtige schreden gaan, en het licht, door de neergelaten valgordijnen schijnende, verspreidde eene plechtige schemering.

Het bed was met eene sprei bedekt; en daar, onder de zwevende engel-gedaante, lag de kleine slaapster, die sliep om nooit weder te ontwaken.

Daar lag zij, in een van die eenvoudige witte kleedjes, die zij placht te dragen toen zij leefde; het rozekleurige licht door de gordijnen wierp een warmen gloed over het ijskoude des doods. De zware wimpers lagen zacht op de reine wangen, het hoofd was een weinigje op zijde gekeerd, gelijk in eenen natuurlijken slaap, maar elke trek van het gezichtje deelde in die hemelsche uitdrukking, die mengeling van verrukking en ernst, welke bewees dat het geen aardsche, kortstondige slaap was, maar de lange, heilige rust, die Hij aan zijne beminden geeft.

(Wordt voortgezet.)